Prohemiũ ſeu ꝓlogus in cõcoꝛdantias euan
geliſtarũ collectas per Venerabilẽ Magiſtrũ
Johẽm Gerſon Cãcellariũ Pariſienſẽ quas
intitulauit monoteſſerõ aut vnũ ex quatuoꝛ.

Euangeliũ latũ eſſe et magnũ.⁊ rur
ſus conciſum.diuinus Bartholomeus dixit diony
ſio in de myſtica theologia teſte.Cuius ratio mul/
tiplex/noſtre congruens intentioni.poteſt elici dum
aliquid ꝓloqui volumus ſuper vnũ ex ꝗ̃tuoꝛ nu/
per edita compilatione.Verbũ quidẽ quod in ꝑncipio erat apud
deũ eſt vnũ et multiplex.ꝓut de ſpiritu ſapiẽtie tradit ſapiens vnũ
in eſſentia.multiplex in effectu.Eſt vnũ rurſus apud nos ꝓgredien
do per viã negationis reſolutoꝛie.omimodũ vero per viã attribu
toꝛie poſitionis.Eſt ꝑterea vnũ et efficax cuilibet accõmode ſe co/
aptans et loquẽs verbũ euangelicũ et penetrabilius omni gladio
ancipiti.ptingẽs vſqꝫ ad diuiſionẽ ſpũs et anime vt ſpũs a quadã
aialitatis cõcretione ſolutus liber et expeditus.phas habeat cir/
cũquaqꝫ in circuitu leuare oculos ſuos.vbi videt ⁊ affluit et mirat̃
et dilatat̃ coꝛ ſuũ.Vbi rurſus eſt iuxta phyſicũ intellectũ dictũ in/
tellectus adeptus quidez.Inſup habet̃ innocẽtie ſtatus vbi viſus
fuiſſet deus in libꝛo creature totius clare contemplationis intuitu
Deniqꝫ verbũ quod erat in ꝑncipio immenſũ.fecit deus abbꝛeui/
atũ.dũ verbũ caro factũ eſt.imo ſi pꝛofũde ſpeculamur Vbũ iſtud
vnũ qd erat in ꝑncipio apud deũ.dici põt.tam in creatione rerum
ꝗ̃ in incarnatione q̊dammõ multiplicatũ iuxta metaphiſicalez de
creatis intellectibus conſideratione̾.Qui quãto ſũt imperfectio/
res et a pꝛima verbi luce diſtantioꝛes.tanto magis plurificantur.
pluribus egentes ſpeciebus et actibus ꝗ̃ perfecti.Et certe ſic ex/
perimur in humanis intellectibus ꝙ ꝑſtantioꝛes tam ingenio natu
rali ꝗ̃ exercitio doctrinali ſub paucioꝛibꝰ cõceptibus plura maio/
raqꝫ ſub vniuerſalitate ꝯgnoſcũt.Sũt qui ad paucula verba.puta
ad orationẽ dñicam.cõſiderationes velut innumerabiles per mlta
ſeptenaria petitionũ.donoꝝ Vtutũ.beatitudinũ.ſacramẽtoꝝ dotũ

et ſimiliũ ſub om̃i facilitate reſoluũt. Et tanq̃ in libro legentes ⁊ in
ſerena mente conſtituti. collectã rerum magnitudinẽ quaſi ſub vno
ſolis radio ↄtemplant᷑ Cur iſta dicimus? Nimirũ quia ſi dignũ ẽ ⁊
ſalubre xp̄ianos p̄ſertim ſtudioſos in theologia que multa eſt ƀm
p̄fatũ Bartholomeũ minima vt ponãt ſibi reſolutionẽ et ordinez
ad pauca. qm̄ habet omnis veritas ad vnum paucũ reduci. Quid
erit illud vnũ vel paucũ ↄuenientius accipiendũ q̃z euangeliũ. Ita
enim narratũ eſt de theologizante cecilia ꝙ ſemper euangeliũ xp̄i
gerebat in pectore ſuo. Cuius exẽplo nũquid non eſt vtile ſapiẽtie
ſectatoribus. vt ſuũ om̃e ſtudiũ referant ad euangelicam vnitatem
Prorſus erit hoc ad memoriã vtile. et ad pietatẽ ꝓficiens cuz in eo
reconditus ſit cultus dei p̄cipuus. Cuz ſit preterea in auctoritatis
arce locatũ. Proinde talis reductõ habebitur faciliter ſi verbis ſin-
gulis. ſi ꝓpoſitionibus. ſi ſentẽtꝭs pondus ſuũ detur cum inquiſitõ
nibus et ſolutionibus dubioꝝ ſicut edocent theologici tractatoẽs
et hoc ſiue fuerit doctrinis practicis ſiue ſpeculatiuis intendenduz
Vide totã materiã de trinitate locum inuenire congruũ vbi dicit᷑.
In principio erat verbũ et verbũ erat apud deum ⁊ deus erat ver
bũ. Materiã de creatione rerũ ibi oĩa p̄ ipſũ facta ſunt Materiã de
incarnatione ibi verbũ caro factũ eſt. Materiã de gr̄a ⁊ habitauit
in nob̄. poſtremo de gr̄a ſacramenti ibi vidimus eum plenũ gr̄e ⁊
veritatis Quiſquis igitur voluẽit vel legere vel ſtudere quaſi ſalu
berrimũ et ſolidiſſimũ diuine legis fundamentũ oſtenſa eſt ſibi via
latiſſima qua progrediatur Et omnia que alibi vel audierit vel ſtu
duerit velut in vnum principium reducat colligat et reponat. Ita
enim theologiã egregius doctor Bona vẽtura in ſuo breuiloquio
totam inchoauit mediauit et finiuit a primo p̄ncipio quod ſine du
bio eſt illud quod in principio erat apud deũ Ego inquit ieſus p̄n/
cipiũ qui et loquor vobis. Et in apoc̄. Ego ſum alpha et o p̄nci/
piũ et finis. Quis digne laudabit aureolam qui totam ſub paucis
concluſionibus bibliaz precipue quatuor euangelia mira ſubtilita
te compegit. Nonne Sanctus Thomas. totã pene theologie pra/
cticam prolixioribus licet verbis in ſcd̄a ſecunde concluſit. Quam
ſummã ſi tãto quereret impendio theologicoꝝ ſobria ſtudioſitas
quanto conteritur in ſuperuacuis multorũ heu vana curioſitas ha
berent profecto theologi vnde quorundaz ſapientiũ in oculis ſuis
inſultatio/fantaſticos appellãs theologos. retuſa ceſſaret Conat᷒
eſt noſtrũ vnus ex theologie profeſſoribus notare ſemitã per quã

nouus theologie diſcipulus haberet pergere. Sed dum etiaꝫ atqꝫ
etiã recogitauit tot inuenit ingenioꝝ varietates. tot ꝓterea pro di
uerſitate finiũ multiplicitates medioꝛũ pro loco. pro tẽpoꝛe. et ſo/
cietate. Deniqꝫ pro currentibus exerciciȷ̃s. nũc in iſtis doctoꝛibus
nũc in illis. vt vix aut nuſqꝫ valeat vniformis regula cõſtitui. Ue/
niebat rurſus in animũ cudere quedã noua opuſcula ſuper vnuꝫ ex
quattuoꝛ. ſed repreſſit modeſtioꝛ conſideratio et pauculis ãnotati/
onibus voluit eſſe cõtenta. Proſpice quot et quãta pateãt a ſũmis
ingeniȷ̃s elaboꝛata ſuꝑ euãgelia per gloſas oꝛdinarias. interlinea
res. per marginales. per omelias per poſtillas per determinatões
per cõcoꝛdantias magiſtrales. per ſermones et themata. per cõpi
lationes. nũc ſũmatim. nũc cũ ingẽti coaceruatione ex alioꝝ dictis
q̃s cũcta dinumeret? Conſultius idcirco viſum eſt relinquere ꝓpriũ
cuilibꝫ ſtudiũ laboꝛẽ oꝛdinẽqꝫ q̃rẽdi. q̃ꝫ gloſas iteꝝ ſuꝑ glõs addẽ
q̃ nec ſufficerẽt curioſis. ⁊ negligẽtes vel onerarent vel nõ ſatis in/
ſtruerent. Veſcendus eſt panis ſed neduꝫ materialis ſed doctrine
in ſudoꝛe vultus noſtri. Mos iſte nõ viroꝛũ eſt ſed infantiũ nõ poſſe
vel nolle cibũ recipere niſi aut ꝑmaſticatũ aut minutatim diſciſſuꝫ
Uanitas quoqꝫ nõnulloꝛũ ex ſcꝑtoꝛibꝰ myſtice notaꝶ ab eccĩaſte
qm̃ diebus ac noctibus nõ ceſſant ⁊ ſua ſũmo laboꝛe queſita dimit
tunt homini extraneo et ocioſo. qui vel nõ vtitur vel in ſuꝑbiã ab/
utitur derelictis. Quid ꝓderit oꝛo cecis vł auerſis oculis ſi digito
vt aiũt lux ipſa mõſtreꝶ. Ceterũ ſi nõ inſpiciꝶ Augꝰ in ſuo de doctri
na xp̄iana. ſi hugo in didaſcalicõ. ſi documẽta ſũmatim notata ab
auctoꝛe de virtutibus ⁊ viciȷ̃s ſuꝑ mõ docilitatis tã in doctoꝛe q̃ꝫ
in diſcipulo. Quid habet exiguitas ꝑſentiũ ſperare ſcꝑtoꝛũ vt legi
mõ digna putetur ne dixerimꝰ imitari (q̃ꝫqꝫ minꝰ inutile ſit noua q̃ꝫ
nłła ſectari) dũ optima queqꝫ vetera per negligẽtiã intereũt? Nũ/
quid nõ hec eſt cauſa nõ infima cur opiniones totiẽs et ſm̃ ariſtł.
infinities reuertuntur ⁊ voluũtur qꝛ nimis eſt faſtidioſũ coꝛ huma
nũ, quodã inſatiabili pꝛuritu noua ſemꝑ appetẽs et vetera ſeu que
ab aliȷ̃s dicta ſcriptaqꝫ ꝯgnouerit etiã melioꝛa faſtidiens. Cur ali/
unde ſi nõ ex hoc tot lecturarũ ſuꝑ ſñĩas ⁊ alibi ꝑgrandes ſarcine?
Nõne idõ qꝛ qđ in vna ꝑte alter tractauit idẽ mox in alterã ab il
lo retoꝛquet dũ tritã alterıꝰ ſemitã pudet ſequi et placet ꝯtentioni
bus intẽdere? Nihilominꝰ q̃ſq̃s exercitationis gr̃a voluerit in hac
ꝯpilatione noua q̃ diciꝶ vnũ ex q̃ttuoꝛ nouã expoſitiõis ſemitaꝫ in
uenire vel ꝓgredi vel oñdere nõ culpamus. Neqꝫ enim paucioꝛ eſt
ſpũaliũ q̃ꝫ coꝛꝑaliũ guſtuũ varietas. Et ſuus cuiqꝫ mos eſt nec vo

to viuitur vno. Alteri⁹ poſtremo natura gaudet donec venerim⁹
ad illud vnicū verbum quod erat in pͥncipio apud deū.

Prologus

EVangelicos canones ↄpoſuit Euſebius. Ceſarien̄. in gre/
co q̊s Jeroni⁹ Damaſi rogatu latinis tradidit. referens
de Amonio alexādrino ꝙ ediderit vnū ex q̄tuor. Et ipſū
ſe dicit Euſebius imitatū ſed vicio ſcͥptorū et ꝓpter varias trāſla/
tiones euāgelioꝝ ↄtextus illius āmonij Jero. teſte falſe fedeqꝫ lace
ratus inueniebat̄. Vt igit̄ maneret euāgelioꝝ integritas. nihilomi
nus notū fieret ſtudioſis in q̄bus ꝛ in quibus nō euāgeliſte ↄuenie
bant Jnuēta eſt canonū p̄dicta compoſitio. que iam pene receſſit
ab vſu: Forte ꝓpter nouā in euāgelijs ꝑut ꝛ in alijs ſacre ſcripture
libris ꝑ capl̄a q̊tationē Vt aūt labor veterū tāt⁹ nō ex toto periret
placuit tradere modū. quo poſſet q̄libet ſtudioſus vti p̄fatis cano
nib⁹ in libris etiā nō hn̄tibus eos vel ipos nouit̄ inſcribere phas
hr̄et. Proceduūt āt canones euāgelioꝝ ꝑ ↄcordātias nedū reales
vel hiſtoricas. ſꝫ q̄nqꝫ ꝑ vocales. vbi ↄſtat nō eſſe eandem doctrine
vel hiſtorie narrationē. ſicut de paſcha ſic̄ de filio reguli. et de ſeruo
cēturionis. ſic̄ de ceco ſanato ī ingreſſu iericho. et de cecl. in egreſſu
ſanatis et aptiſſime in piſcatione petri qn̄ fuit vocat⁹ ad ſeq̄laꝫ. et
de piſcatione quam exercuit poſt reſurrectioneꝫ qn̄ manifeſtauit ſe
iterū ieſus. Jo. xi. Cōſtat eni nō eandē ſed diuerſā piſcatōeꝫ fuiſſe
et ita de plurimis q̊d expedit ↄgnoſcē. ne diſſonātia difficil̄ꝛ poſſi
bilis ad ↄcordandū textualit̄ oriri videat̄. Vtrū vero liber āmo/
nij. vnū ex q̄tuor repiat̄ vſqꝫ apud latinos. ignoro. Egregi⁹ autē
doctor Augl. librū edidit p̄clariſſimū de ↄſenſu euāgeliſtaꝝ in quo
modū exorſus eſt ↄponēdi vnū ex q̄tuor. Cui nuꝑ exordio datum
eſſe credim⁹ in reliq̄s. auctore dn̄o ↄplemētū. q̊d opus eo facilius
poterit incorruptū ſuari q̄ꝫ in pͥncipio naſcētis ecc̄ie quo ſuſcepta
ē multiplicata (q̄ ē vnica) euāgeliſtaꝝ Jeronimi trāſlatō Sꝫ heu
nr̄a hac etate miſera. q̄s leget hec? q̄s ſtudebit? q̄s tranſcribet? Cer
nis ꝛ ſētis fr̄ chariſſime q̄nt⁹ mō belloꝝ pluſq̄ꝫ ciuiliū horror circū/
tonat q̄nta ſuccreſcit hereſū infelix pullulatio. q̄ntū inſuꝑ p̄ualente
iniq̄tate refriguit charitas: quēadmodū rurſus ſacre legis ſtudiū
intermiſſū ne dicam⁹ irriſū. Verū ↄſolat̄ nos pollicitatio xp̄i dicē/
tis. Jn mūdo p̄ſſurā in me pacem habebitl. de qua loquit̄ ad dn̄m
ꝓph̄a dicēs pax multa diligētibus legē tuā. Et iterū btūs hō quē

tu erudieris dn̄e et de lege tua docueris eū. Ut q̄d ita? vt mitiges
ei a dieb⁹ malis ꝛc. hinc de ſapia gloriat̄ alius ꝙ erit allocucō tedij
ſui q̄a nō habet amaritudinē ꝯuerſatio illius nec tediū cōuictus il
lius ſed leticiā et gaudiū. Hāc āplectamur frater chariſſime vt tā/
q̄ȝ altera ſunamitis ſuo calore viuido caſtoq̄ȝ nr̄amq̄ȝ refoueat in
mia vberi ſenectutē. Deniq̄ȝ iuxta verbū Jeroni. ſe ꝯſolantis. ⁊ in
ducētis hiſmenenū cautius nob et miſeris imo deo et angelis ſi au
res ſurde fuerint ceterꝝ. Siue vt epicurus amico loquit̄. duo nos
ſatis magnū theatrū ſumus Aut certe ſedebit ſolitari⁹ ⁊ tacebit qꝛ
leuabit ſe ſupra ſe. . Nunquā minus ſolus q̄ȝ cum ſolus. nec magis
actuoſus q̄ȝ ocioſus Siquidē regnū dei intra nos eſt qd̄ proſus
eſſe q̄s dubitet āpliſſimū ꝯpellens ibi rōes ⁊ canones oim̄ ſcꝫorum
Ubi de⁹ oia in oib⁹ in q̄ h̄ꝛ nūc et iugit̄ deābulem⁹ aio Uale frat̄

Prohemiū ſup vnū de quattuor cuius titulus
eſſe poteſt tetramonū vel monoteſſeron

VNum ex q̄ttuor euāgelijs cōponere diuinus aperuit Aug⁹;
qui libro ſuo de ꝯſenſu euāgeliſtarū ſubtiliſſimo quidem ⁊
ꝯpoſiſſimo ꝯpingit ſub vna ſerie narratiōis euāgeliorꝝ ver
ba vſq̄ȝ ad tp̄us quo p̄dicare et baptizare iohēs exorſus eſt q̄ten⁹
hoc exemplo ſiue vt a me factū eſt inq̄t ſiue alio mō ꝯmodoſius fi
eri poſſit. videat vnuſquiſq̄ȝ et in ceťis talib⁹ locis fieri poſſe quod
hic factū eſſe fieri ꝓſpexerit Tentam⁹ ergo cōtinuare ꝓut inchoaue
rat Uiſus ē ꝓtin⁹ labor vix explebilis maxie ꝓpt̄ ordinis rerꝝ geſta
rū incertitudinē. Marc⁹ eni teſte Jero. nō ordinē rerū geſtarꝝ ſꝫ or
dinē leuitice electionis ꝯplexus eſt. Lucas ſil̄r in multis Johs vēo
ſeorſū plura poſuit ab alijs ꝑtermiſſa pauca iterās q̄ tradidert Cū
igit̄ triplex ſit ordo narratiōis lr̄alis. Unus rei geſte. alter antici/
pationis terti⁹ rememorationis ꝓut ſp̄us ſcūs voluit nūc ad hūc
nūc ad illū ordinē mouere ſcͥptores Nō eni refert iuxta traditionē
Augustini. q̄bus ꝟbis vel ordine eadeȝ ſn̄ia vel veritas nota fiat
Sufficiat ꝓbabilis collatio facta ſine ꝑiudicio alicui vel ſentientiū
vel ſcribentiū. Nō etiā tali auſu temerario q̄n intemeratū velim⁹ ma
nere q̄oruplicis euāgeliſte narratiōis ſacr̄mentū Quis eniȝ neſciat
ſp̄m xp̄i potuiſſe ſub vno eodēq̄ȝ penit⁹ ꝟborū ſn̄iarꝝ q̄ȝ cōtextu tra
didiſſe geſtorꝝ ſuorū verborūq̄ȝ ſalutarē hiſtoriā? Sed cuȝ magno
ſacr̄i myſterio ſibi placuit ſub q̄dā ꝯcordiſſima ſi ita dici poſſit diſ
ſonātia mētes fideliū ꝯmouē ad hūiliorē vigilātiorē q̄ȝ necnō mul
tiplicīorē inueſtigatōnē ꝟitatis palā q̄ȝ fieret q̄tuor euāgeliſtas nō

mutua ↄſpiratione ſed diuina inſpiratione fuiſſe locutos. Nec offē
dat petimus aliquē ſi cōtextus q̄ttuor euāgelioꝝ in vnū cōpactus
nō potuit ſonoritatē ſuā cuſtodire ab omi ꝑrſus ſpecie nugatiōis
et cuiuſdā apparētis diſſonantie alienā q̄a ſola textus v̄ba ponere
miſcēdo q3 cuſtodire cura fuit. Deniq3 dabūt illuſtratiōз gloſe do
ctorū p̄ſertim. Augꝰ. lib. ꝑtracto q̄uis paucula annotare q̄ſi margi
nales gloſulas ſtudiū fuit obteſtatiōe p̄miſſa ne ſcꝑtoēs eas textui
miſceāt neq3 quotationes capl'orū et euāgelioꝝ ānotatiōes omit/
tant vel ↄfundāt. Sit ip̄a merces increata dei ſapīa pollicēs et di/
cens. Qui me elucidāt vitā et̄nā habebūt. ¶ Diuidit̄ āt p̄ns opus
in tres partitiones et q̄libet in ſuas rubricas et hiſtorias iuxta va/
riā materie q̄litatē. partitio p̄ma ↄtinet originē et ingreſſū xp̄i vſq3
ad ꝑgreſſū ſue p̄dicationis ibi. Anno. xv. zc. Ubi eſt ſc̄da partitio
vſq3 ad egreſſū ſue paſſionis et reſurrectionis ibi p̄ma aūt die azi/
morū vbi ponit̄ tertia et finalis ptitio ¶ Sequit̄ tabula ↄtinēs
i.10. rubcas q̄ tabula etiā per ſe vtilis erit ad ↄgnoſcendū in q̄bus
cōueniāt et in quibꝰ euāgeliſte nō ↄueniāt. Deniq3 ſupaddūt̄ rub/
celle ſb̄ q̄tuor p̄ncipalibꝰ rubricꝭ. ne lectorꝭ. memoriā ſua magnitudo
confūderet. Qui lector aduertat pl'es q3 hic ↄcordātias in canoni
bus euāgelioꝝ reperiri quarū plurime ſūt tm̄mō vocales. videat
ſi cor habeat ad illa.

Tabula cōtinens. cl. rubricas

Rubrice partitionis prime

.i. De eterna xp̄i generatione. Johis. p̄mo.
.z. De ānūciatōne iohis baptiſte ⁊ ↄceptiōe eiuſdē. L. i
.3. De annūciatione xp̄i ad mariā p gabrielē. Lu. i.
.4. De viſitatione eliſabeth p mariā et ymnꝰ magnificat. Lu. i.
.5. De ortu ioh̄ et circūciſiōe ip̄iꝰ Et bn̄dictꝰ dn̄s. deꝰ. iſrl'. Lu. i.
.6. De genealogia xp̄i et appītione āgeli ip̄i ioſeph. Ma. i.
.7. De edicto auguſti. ntitate xp̄i. ānūciatōe p āgelū ad paſtoēs (L. z
.8. De circūciſione xp̄i. L. z. et de magoꝝ aduētu. M. z
.9. De oblatione xp̄i in templo. L. z.
.10. De fuga ieſu in egyptū et occiſione innocētū ac regreſſu io/
ſeph de egypto. M. z.
.11. De inuētione xp̄i pueri in templo a parētibus eius. L. z. Et
habitatione iohis in deſerto. Lu. i.